

BOLALAR KO'NGILOCHAR WEB SAYTINI INTERAKTIV MULTIMEDIALI KO'RINISHDA ISHLAB CHIQUISH

Aripov M.M., Abdullayeva M.A.,

O'zbekiston Milliy Universiteti,

e-mail:munavvarabdullayeva99@gmail.com

Annotatsiya

Ushbu maqolada bolalar ko'ngilochar web saytini interaktiv multimedialli ko'rinishda ishlab chiqishga bag'ishlanib, yosh foydalanuvchilar uchun maxsus yaratilgan interaktiv va multimedialli web platformani ishlab chiqishdan rivojlantirish iborat. Loyihaning asosiy yo'nalishlari bolalarning aqliy va ijodiy salohiyatini, o'yin va ta'lim elementlarini birlashtirish orqali qiziqarli, samarali va xavfsiz onlayn muhit yaratishdir.

Kalit so'zlar: Interaktiv web-sayt, bolalar uchun ko'ngilochar platforma, multimedia, animatsiyalar, ta'limiy kontent, web–texnologiyalar, audio-vidio materiallar, onlayn o'yinlar, foydalanuvchi interfeysi.

Abstract

This article is devoted to the development of a children's entertainment website in an interactive multimedia format, developing an interactive and multimedia web platform specifically designed for young users. The main directions of the project are to create an interesting, effective and safe online environment by combining the intellectual and creative potential of children, game and educational elements.

Keywords: Interactive website, entertainment platform for children, multimedia, animations, educational content, web technologies, audio-video materials, online games, user interface.

KIRISH

Zamonaviy axborot texnologiyalarining jadal rivojlanishi ta'lim va tarbiya jarayoniga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, bolalar uchun mo'ljallangan interaktiv va multimedialli web-resurslar ularning dunyoqarashi, ijodiy fikrlash salohiyati hamda o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Shu nuqtai nazardan, bolalar uchun ko'ngilochar web saytini interaktiv multimedialli ko'rinishda ishlab chiqish zamonaviy raqamli

pedagogika talablariga javob beruvchi dolzarb yo'nalish hisoblanadi. Mazkur maqolada bolalar uchun interaktiv web sayt yaratishning asosiy bosqichlari, texnik va pedagogik jihatlari, dizayn talablari hamda multimedia vositalarining ahamiyati tahlil qilinadi.

Hozirgi davrda raqamli texnologiyalar, internet tarmoqlari va multimedia vositalarining jadal rivojlanishi ta'lim-tarbiya jarayoniga yangicha yondashuvlarni talab qilmoqda. Ayniqsa, bolalar auditoriyasiga mo'ljallangan web resurslarni yaratishda nafaqat ma'lumot berish, balki o'quvchini faol ishtirokchi sifatida jalb etish muhim hisoblanadi. Shu nuqtai nazardan, bolalar uchun interaktiv va multimediyaga imkoniyatlariga ega bo'lgan ko'ngilochar web saytlar ishlab chiqish zamonaviy pedagogik texnologiyalarni raqamli muhitda amalga oshirishning samarali vositasidan biridir.

ASOSIY QISM

Bolalar psixologiyasini hisobga olgan holda yaratilgan bunday saytlar ularning dunyoqarashini kengaytirish, tafakkurini rivojlantirish, ijodiy fikrlashini qo'llab-quvvatlash va texnologiyalarga qiziqishini oshirishda muhim o'rin tutadi. Shuningdek, multimediyaga elementlarining (audio, video, animatsiya, o'yinlar va interaktiv testlar) qo'llanilishi bolalarning idrok jarayonlarini yanada jonlantiradi.

Ushbu tadqiqotning obyekti - bolalar uchun mo'ljallangan interaktiv multimediali web sayt bo'lib, u foydalanuvchilarga (bolalarga) o'yin, o'qish, o'rganish va dam olish imkonini beruvchi, ko'rgazmali, ovozli, animatsion hamda interaktiv elementlar orqali ishlaydigan axborot-multimediyaviy muhitni anglatadi.

Ya'ni, bu obyekt — bolalar auditoriyasiga mo'ljallangan veb-resurs bo'lib, u nafaqat ko'ngilochar, balki tarbiyaviy, estetik va ta'limiy ahamiyatga ega platforma sifatida shakllantiriladi.

Obyektning asosiy komponentlari quyidagilar:

- *Multimediali interfeys* — rangli dizayn, animatsiyalar, ovozli effektlar va videolarning uyg'unligi.
- *Interaktiv elementlar* — tugmalar, o'yinlar, testlar, harakatlanuvchi obyektlar.
- *Kontent modullari* — o'yinlar, hikoyalar, rasmlar, qo'shiqlar, mashg'ulotlar.
- *Foydalanuvchi bilan aloqa tizimi* — foydalanuvchi javoblari, ball tizimi, rag'bat mexanizmlari.

- *Web texnologiyalar* — HTML5, CSS3, JavaScript, PHP, va multimedia kutubxonalari asosidagi dasturiy muhit.

Ushbu tadqiqotning predmeti— bu bolalar auditoriyasi uchun mo'ljallangan interaktiv va multimediali web saytni yaratish jarayonida qo'llaniladigan texnologiyalar, uslublar, dasturiy yechimlar hamda pedagogik-interfaol yondashuvlar tizimidir. Boshqacha aytganda, predmet bu — saytni ishlab chiqish jarayonida o'rganilayotgan va tahlil qilinayotgan jarayonlarning mohiyati va ichki qonuniyatlaridir.

Ushbu tadqiqotning xususiyati—“Bolalar ko'ngilochar web saytni interaktiv multimediali ko'rinishda ishlab chiqish” mavzusining o'ziga xos xususiyatlari quyidagicha ifodalanadi:

- **Interaktivlik xususiyati:** Sayt foydalanuvchi bilan ikki tomonlama aloqa o'rnatadi. Har bir bola o'z harakati bilan natijani boshqaradi (masalan, o'yin o'ynaydi, savolga javob beradi, animatsiyani ishga tushiradi).
- **Multimedialilik xususiyati:** Sayt tarkibida matn, rasm, animatsiya, video va audio vositalari uyg'un holda ishlatiladi. Bu esa bolalarda diqqatni jamlashni, eslab qolishni va qiziqishni oshiradi.
- **Pedagogik va psixologik moslashuv:** Kontent bolalar yoshiga, bilish darajasiga va psixologik xususiyatlariga mos ravishda ishlab chiqiladi. Ranglar, ovozlari va harakatlar bolalarda ijobiy emotsiya uyg'otadi.
- **Ta'limiy-ko'ngilochar yo'nalish:** Sayt faqat o'yin uchun emas, balki bilim berish, tarbiyaviy maqsadlar uchun ham xizmat qiladi. Masalan, “o'yin orqali o'qitish” tamoyiliga asoslanadi.
- **Texnologik integratsiya:** HTML5, CSS3, JavaScript va WebGL kabi zamonaviy texnologiyalar yordamida sahifa silliq animatsiyalar, ovoqli javoblar va interaktiv grafiklar bilan boyitiladi.
- **Foydalanuvchi xavfsizligi va etikasi:** Bolalarga mo'ljallangan saytlar uchun axloqiy me'yorlar, ma'lumot himoyasi va reklamadan himoyalani tamoyillari muhim ahamiyat kasb etadi.
- **Mobil moslashuvchanlik:** Sayt turli qurilmalarda (planshet, telefon, noutbuk) to'liq ishlay olishi zarur, bu bolalarning har qanday joyda foydalanish imkonini beradi.

Ushbu tadqiqotning modeli - bu ishlab chiqilayotgan web saytning tuzilma, dizayn, funksional va interaktiv elementlari qanday ishlashini ko'rsatuvchi sxematik yoki konseptual ko'rinishdir. Modelning mazmuni quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:

Tuzilma (strukturaviy model):

Bu saytning asosiy bo'limlari, sahifalari, menyu tizimi, navigatsiyasi va ularning o'zaro bog'liqligini ifodalaydi.

Masalan:

- Bosh sahifa;
- O'yinlar bo'limi;
- Multfilmlar bo'limi;
- Rasm chizish yoki testlar sahifasi;
- Fikr bildirish yoki mukofotlar bo'limi.

Funksional model:

Bu model saytning foydalanuvchi bilan qanday ishlashini ko'rsatadi. Masalan:

- Bola "O'yinni boshlash" tugmasini bosadi → animatsiya ishga tushadi;
- Javob berilganda → to'g'ri yoki noto'g'ri degan ovoqli signal chiqadi;
- Har bir topshiriqdan keyin → ball yoki mukofot paydo bo'ladi.

Interfeys (dizayn) modeli:

Bu model saytning tashqi ko'rinishi, ranglar uyg'unligi, shriftlar, ikonlar va animatsiyalarni o'z ichiga oladi. Dizayn bolalar psixologiyasiga mos, quvnoq, yorqin, o'qilishi oson va xavfsiz bo'lishi kerak.

Multimediali model:

Bu model sayt tarkibida audio, video, animatsiya, grafika va interaktiv elementlarning qanday uyg'unlashishini ifodalaydi. Masalan:

- Multfilmlar video shaklida beriladi;
- O'yinlar tovushli va animatsion tarzda;
- Fon musiqasi yoki ovoqli ko'rsatmalar mavjud.

Texnologik model:

Bu saytning texnik asoslari — qaysi dasturlash tillari, platformalar, kutubxonalar yoki texnologiyalar asosida yaratilishini ko'rsatadi. Masalan:

- HTML5, CSS3, JavaScript (frontend);
- PHP yoki Node.js (backend);
- Multimedia integratsiyasi uchun Canvas API, WebGL yoki audio/video teglar.

Model yaratishdan maqsad — kelgusida saytni ishlab chiqish jarayonini aniq, bosqichma-bosqich rejalashtirish, uning funksiyalarini oldindan sinovdan o'tkazish va foydalanuvchi tajribasini yaxshilashdir.

XULOSA

Bolalar uchun mo'ljallangan interaktiv multimediali web sayt yaratish — bu ta'limiy, tarbiyaviy va ko'ngilochar maqsadlarni uyg'unlashtiruvchi zamonaviy raqamli platforma ishlab chiqish jarayonidir. Bunday saytlar bolalarda qiziqish, ijodkorlik va o'rganishga bo'lgan ishtiyoqni oshiradi. Interaktivlik va multimedialilik elementlari orqali bolalar faol ishtirok etadi, o'yin orqali bilim oladi. Shu bilan birga, sayt bolalar psixologiyasiga mos, xavfsiz va texnologik jihatdan qulay bo'lishi zarur. Umuman olganda, bu loyiha bolalar uchun foydali, qiziqarli va zamon talablariga javob beradigan axborot-ta'limiy muhit yaratishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. M. Aripov, A.Tillaev. Oliy o'quv yurtlarida informatika va axborot texnologiyalari fanini veb-texnologiyalar asosida o'qitish metodikasi. O'zMU Xabarlar. Toshkent. 2010. №3. 29-32 b.
2. A.I.Tillaev, Videoma'ruzalarni tayyorlash va ular asosida dars jarayonini tashkil qilishning umumiy qoidalari, O'zMU Xabarlar. maqola. Toshkent. 2013. №2. 165-167 b.
3. Aripov M.M., Tillayev A.I. Ta'limda zamonaviy axborot texnologiyalarni qo'llash usullari. Samarqand Davlat Universiteti Ilmiy axborotnomasi. Samarqand. SamDU. ISSN 2091-5446, 2020.yil, 6-son (124), 86-90 b.
4. Tillaev, A. I. General rules for creating and using multimedia electronic textbooks on "Digital and information technology" in higher education. Academic Research in Educational Sciences, 3(4) (2022), P. 112–116.
5. Tillaev, A. I. Creating Multimedia Applications and Using Them in the Teaching of "Digital and Information Technology" in Higher Education. International Journal of Multicultural

- and Multireligious Understanding (IJMMU) ISSN 2364-5369, Vol 9, No 4, April 2022. P. 266-271.
6. Tillaev, A. I. (2022). About Synchronic and Asynchronous Organizational Forms of Distance Learning Based on Web-Technologies. *Journal of Pedagogical Inventions and Practices*, vol. 8, May 2022, pp. 1-5
 7. Tillayev A.I. Raqamli va axborot texnologiyalari fanini o'qitishda multimedia dasturiy vositalaridan foydalanish. *Academic Research in Educational Sciences*, 4(4), (2023). P. 512–518 b.
 8. Tillaev A.I. Use of multimedia technologies in the educational process. *International Journal of Education, Social Science & Humanities*. Finland Academic Research Science Publishers, 11(5), (2023). P.18–27.
 9. Tillaev A.I. Ways to use modern information technologies in education. *Modern Problems of Applied Mathematics and Information Technology (MPAMIT 2021) AIP Conf. Proc.* 2781, 020029 (2023).
 10. Tillayev A.I. Axborot texnologiyalari fanidan videodarslar tayyorlash va ulardan foydalanishni tashkil etish. *Journal of science-innovative research in Uzbekistan*, 2023, 1(9), 1187–1195 b.

